

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

[Bespreking van: G. Straetmans, R. Steennot (2015) Wetboek Economisch Recht en de bescherming van de consument]

Loos, M.B.M.

Publication date

2016

Document Version

Final published version

Published in

Tijdschrift voor Consumentenrecht & Handelspraktijken

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Loos, M. B. M. (2016). [Bespreking van: G. Straetmans, R. Steennot (2015) Wetboek Economisch Recht en de bescherming van de consument]. *Tijdschrift voor Consumentenrecht & Handelspraktijken*, 2016(3), 140-141.
<http://www.uitgeverijparis.nl/reader/198111/1001265011>

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

G. Straetmans & R. Steennot (red.), *Wetboek Economisch Recht en de bescherming van de consument*, Antwerpen/Cambridge: Intersentia 2015, XVII en 336 p.

In 2014 is in België een groot deel van het consumentenrecht gehercodificeerd in het Wetboek van Economisch Recht (WER). Hierover is uitgebreid bericht door Terryn.² In dit boek, dat voortvloeit uit een samenwerkingsverband tussen de universiteiten van Gent en Antwerpen, wordt het wetboek uitgebreid besproken. Het boek opent met een korte inleiding van de redacteuren, waarna Straetmans ingaat op de begrippen onderneming, vrij beroep en consument (p. 1-54). Heirman bespreekt de uit art. VI.2 WER voortvloeiende algemene informatieplicht voor de handelaar, welke regeling voortvloeit uit de Richtlijn consumentenrechten (p. 57-95). Bruloot gaat in op het herroepingsrecht (p. 97-144). Het herroepingsrecht is, anders dan in het Duitse recht, in het WER niet op één plaats geregeld. In plaats daarvan heeft de Belgische wetgever, net als de Nederlandse, ervoor gekozen om het herroepingsrecht per bijzondere overeenkomst

afzonderlijk vorm te geven. Dat heeft geleid tot een regeling in art. VII.83 WER voor het consumentenkrediet en afzonderlijke regelingen in art. VI.45-53 en XIV.26-37 WER voor overeenkomsten op afstand die geen financiële diensten zijn, art. VI.64-74 en XIV.38-47 WER voor buiten verkoopruimten gesloten overeenkomsten. Omdat de regeling van de timesharing in zijn geheel buiten het WER is gebleven, is ook het herroepingsrecht voor die overeenkomst in een afzonderlijke wet, de Timesharing Wet, opgenomen. Wel in het WER opgenomen is het van nationale herkomst zijnde herroepingsrecht bij vastgoedbemiddelingsovereenkomsten (art. VI.85 WER). Anders dan in Nederland gelden voor *koopovereenkomsten* met betrekking tot woningen dus geen bedenktijd, maar bestaat die wel voor de overeenkomst met makelaars voor de bemiddeling bij de totstandkoming van de aan- of verkoop of de aan- of verhuur van woonruimte. In het daaropvolgende hoofdstuk gaat Steennot uitgebreid in op de impact van de rechtspraak van het Hof van Justitie op de regels voor 'onrechtmatige bedingen' – de Vlaamse uitdrukking voor onredelijk bezwarende bedingen (p. 145-192). Productveiligheid en productaansprakelijkheid komen aan de orde in het hoofdstuk van Verhoeven (p. 193-234), consumentenkrediet resp. hypotheecair krediet in die van Blommaert (p. 235-255) en Vannerom en Casier (p. 257-295).

Interessant is ten slotte het slothoofdstuk van Tallon over de handhaving van de consumentenbescherming (p. 297-336) in de Boeken XV, XVI en XVII WER. In België wordt het consumentenrecht zowel via het publiekrecht (bestuursrechtelijk en strafrechtelijk) als privaatrechtelijk gehandhaafd. De publiekrechtelijke handhaving vertoont gelijkenissen met de handhaving door de bestuursrechtelijke handhaving door de ACM in bescherming, maar de rol van het strafrecht is in België groter dan in Nederland. Ten aanzien van de privaatrechtelijke handhaving gaat de aandacht uit naar de regeling voor buitengerechtelijke geschilbeslechting op basis van Boek XVI WER, welke regeling overigens niet in de weg staat aan de (eveneens beschreven) procedure bij de burgerlijke rechter. In Boek XVII WER is ten slotte de Belgische collectieve actieprocedure geregeld onder de naam 'rechtsoverdracht tot collectief herstel'. Anders dan in de Nederlandse regeling van de collectieve actie (art. 3:305a e.v. BW) is in België ook een collectieve schadevergoedingsvordering mogelijk. Van de procedure maakt ook een onderhandelingsfase deel uit. Indien deze onderhandelingen tot een schikking leiden, kan de schikking worden gehomologeerd en daarmee algemeen verbindend worden verklaard op vergelijkbare wijze als in Nederland op grond van de Wet collectieve afwikkeling massaschade. Anders dan die regeling gaat het Belgische recht echter uit van een *opt in*-procedure, zodat de groepsleden direct aan het algemeen verbindend verklaarde akkoord gebonden zijn. Wordt geen schikking bereikt, dan moet de rechter zelf

2. E. Terryn, 'Consumentenbescherming in België anno 2015 – Boeken VI en XIV van het Wetboek van economisch recht', *TvC* 2015, afl. 3, p. 141-150.

uitspraak doen over de collectieve schadevergoedingsvordering.³

Bijzondere aandacht verdient het openingshoofdstuk van Straetmans over de begrippen onderneming, vrij beroep en consument. Vrije beroepsbeoefenaren vallen niet onder de consumentenrechtelijke regels voor ondernemingen (Boek VI WER), maar onder een aparte, maar grotendeels gelijklopende regeling in Boek XIV WER. Terry n stelde in haar bijdrage in dit blad al dat de keuze van de wetgever alleen kan worden verklaard door de pressie van lobbygroepen, maar inhoudelijk niet te rechtvaardigen is.⁴ Ook Straetmans concludeert dat de keuze van de wetgever ongelukkig is en dat de wetgever er goed aan zou doen om het voor hen bedoelde Boek XIV WER te schrappen.⁵ Interessant is zijn constatering dat het begrip 'consument' (in afwijking van het tot dan geldende recht) niet meer vereist dat de handelingen uitsluitend voor niet-beroepsmatige doeleinden worden gesteld. Bij gemengde overeenkomsten (overeenkomsten die gesloten worden voor doeleinden die deels binnen en deels buiten de handels- of beroepsactiviteit van de natuurlijke persoon vallen) is beslissend dat het handelsoogmerk 'zo beperkt [is] dat het algemeen gezien de overeenkomst niet overheerst'. Dat lijkt volgens Straetmans ook in lijn met Belgische rechtspraak inzake de consumentenkoop, maar wijkt ogenschijnlijk af van de rechtspraak van het Hof van Justitie,⁶ volgens welke het zakelijke element in de overeenkomst niet meer dan van onbetekenende betekenis mag zijn. Zijns inziens is overigens verdedigbaar dat de definitie toch in lijn met deze rechtspraak zal worden geïnterpreteerd.⁷ Hij lijkt zich ten slotte te verzetten voor een beperkte uitbreiding van het consumentenbegrip tot 'prosumers'. Het gaat daarbij om natuurlijke personen die deels producent en deels consument zijn. Te denken valt bijvoorbeeld aan particulieren die zelf op beperkte schaal apps of software produceren. Straetmans lijkt te stellen dat voor bescherming geen ruimte bestaat wanneer de beroepsmatige activiteiten overheersen, waarbij hij aansluiting zoekt bij criteria als de aanwezigheid van een zekere organisatie en omvang van de activiteiten, het beogen van een zekere winst of het winstgevende karakter van de activiteiten en het geven van de indruk bij de tegenpartij dat zij handelen met een onderneming.⁸ Daarmee worden de problemen in de praktijk echter niet opgelost, aangezien dit slechts omstandigheden (factoren) zijn die kunnen en moeten worden meegewogen, maar waarvan het onderlinge gewicht niet vaststaat. Wat geldt bijvoorbeeld als iemand wel winst beoogt, maar nooit behaalt, de omvang van de activiteiten groot is maar de organisatie die van een eenmanszaak is en de 'prosumer' zich ook niet als professionele partij presenteert? Wanneer verwordt de particuliere ontwerper van apps die deze via een appstore verkoopt, van particulier tot professionele partij? En moet daarbij anders geoordeeld worden in de verhouding tussen de ontwerper en diens afnemer dan in de verhouding tussen de ontwerper en diens leverancier?

Ik denk dat deze vragen de rechtspraktijk in Nederland en België ook de komende tijd wel bezig zullen houden. Dit boek biedt een uitstekende introductie in het Belgische consumentenrecht. Desalniettemin blijft er wel iets te wensen over voor een tweede druk. Het betreft hier nadrukkelijk een bespreking van de onderwerpen van het WER. Consumentenrechtelijke onderwerpen die niet in dat wetboek opgenomen zijn, zal de lezer dan ook niet aantreffen, uitgezonderd de korte bespreking over het herroepingsrecht bij timesharing. Dat betekent in het bijzonder dat de Belgische regeling van de consumentenkoop, die in het Belgisch Burgerlijk Wetboek geregeld is, onbesproken en onderbelicht blijft. Dat is, wat mij betreft, wel een ernstig gemis. Het verwijt is echter veeleer aan de Belgische wetgever gericht, die nog altijd niet lijkt te kunnen kiezen tussen inpassing van het consumentenrecht in het gemene privaatrecht (zoals in Nederland en Duitsland) en regeling van het consumentenrecht in een afzonderlijk consumentenrechtelijk wetboek (zoals in Frankrijk en Italië).

Prof. dr. M.B.M. Loos

3. A. Tallon, 'De handhaving van de regelen van de consumentenbescherming', p. 328.

4. Terry n, *TvC* 2015, afl. 3, p. 144.

5. G. Straetmans, 'Onderneming, vrij beroep en consument', p. 47, 49, 54-55.

6. HvJ EG 20 januari 2005, C-464/01, ECLI:EU:C:2005:32, *Jur.* 2005, p. I-439 (*Gruber/Bay Wa*).

7. G. Straetmans, 'Onderneming, vrij beroep en consument', p. 49-50.

8. G. Straetmans, 'Onderneming, vrij beroep en consument', p. 54.